

علل زمینه ساز سرطان‌های کودکان چیست؟

در تقویم سلامت جهانی، ۱۵ فوریه مصادف با ۲۶ بهمن به‌عنوان روز جهانی «سرطان کودکان» نامگذاری شده‌است تا توجه بیشتری نسبت به این بیماری، اهمیت تشخیص زودهنگام و اقدام برای درمان مناسب صورت گیرد.

به گزارش سایت خبری پرسون، سرطان در کودکان نیمی از موارد ابتلا به سرطان را شامل می‌شود و لوسمی، تومورهای سیستم عصبی مرکزی و لنفوم مهم‌ترین انواع سرطان در کودکان و نوجوانان است.

خوشبختانه به دلیل پیشرفت گسترده علم پزشکی طی چهار دهه اخیر، از هر ۱۰ کودک مبتلا ۸ نفر بهبود کسب می‌کنند و در موارد بعضی سرطان‌ها مانند تومور شبکیه که جزو سرطان‌های شایع در کودکان است، موفقیت درمان به صد درصد رسیده‌است.

اما به‌رغم موفقیت‌های چشمگیر و تلاش برای شناخت بهترین روش‌های کنترل بیماری، سرطان همچنان دومین عامل فوت کودکان کمتر از ۱۵ سال پس از تصادفات است. اقدامات درمانی نوین در این زمینه باید در راستای بهبود روند تشخیص بیماری و کاهش عوارض صورت گیرد.

خصوصیات خاص سرطان‌های کودکان

سرطان‌های کودکان ویژگی‌های خاصی دارد که در مورد بزرگسالان دیده نمی‌شود. گرچه سرطان پوست در بزرگسالان شایع است اما در کودکان به‌ندرت اتفاق می‌افتد.

در کودکان و نوجوانان کمتر از ۱۵ سال عمدتاً لوسمی (سرطان خون)، سرطان‌های سیستم لنفاوی و تومورهای جنینی مواجه هستیم. تومورهای جنینی به سرطان‌هایی گفته می‌شود که در سطح اندام‌ها یا بافت‌های در حال رشد تشکیل می‌شوند و این تومور بدخیم می‌تواند دارای اجزای چندبافتی باشد.

به دلیل نسبت بالای سلول‌های در حال تقسیم، سرطان‌های کودکان سرعت غالباً شدید دارد به طوری که طی چند هفته و گاهی چند روز پیشرفت می‌کند. ویژگی دیگر سرطان‌های کودکان، توقف خودبه‌خودی رشد بعضی تومورهای خاص است. به‌عنوان مثال، در مورد نوروبلاستوماهای خاص در نوزادان ممکن است گاهی به‌طور خودبه‌خود پسرقت کند.

علل ناشناخته در بروز سرطان کودکان

سرطان ممکن است در هر سنی و در هر یک از اندام‌های بدن ایجاد شود. این بیماری نخست با تغییرات ژنتیکی چند سلول آغاز می‌شود که تکثیر پیدا می‌کنند و توده یا تومور را به‌وجود می‌آورند.

امکان دارد تومور متاستاز دهد یعنی به اندام‌های دیگر غیر از منشأ اولیه خود برسد که در این حالت آسیب‌های جدی در پی دارد و در صورتی که اقدامات درمانی صورت نگیرد، باعث فوت می‌شود.

با اینکه به‌طور کلی ابتلا به سرطان همیشه با علل مشخص همراه نیست اما در مورد بزرگسالان عواملی مانند استعمال دخانیات، مصرف الکل، مواجه مستمر با نور خورشید و تماس با مواد سمی مطرح است در حالی‌که برای بخش قابل‌توجهی از سرطان‌های کودکان نمی‌توان هیچ علت دقیقی تشخیص داد.

مطالعات بسیاری در مورد علل زمینه‌ساز سرطان‌های کودکان صورت گرفته اما در موارد بسیار نادر می‌توان تاثیر عوامل محیطی یا سبک زندگی را تایید کرد. بعضی عفونت‌های مزمن مانند ایدز و مالاریا از جمله عوامل خطر بروز سرطان کودکان به‌خصوص در کشورهای با درآمد متوسط و فقیر است.

عفونت‌های دیگر در دوران کودکی ممکن است خطر بروز سرطان در سنین بزرگسالی را افزایش می‌دهد. از همین‌رو انجام واکسیناسیون هپاتیت برای پیشگیری از سرطان کبد و واکسیناسیون ویروس پاپیلومی انسانی برای جلوگیری از سرطان دهانه رحم جزو اقدامات موثر در این زمینه محسوب می‌شود. همچنین استفاده از دیگر روش‌های تشخیص به‌موقع و درمان عفونت‌های مزمن می‌تواند راهکار پیشگیرانه‌ای در برابر سرطان باشد.

در حال حاضر آمارها نشان می‌دهد که حدود ۱۰ درصد کودکان مبتلا به سرطان دارای زمینه ژنتیک ابتلا به این بیماری هستند اما نیاز به تحقیقات تکمیلی در این زمینه همچنان وجود دارد.

تشخیص زودهنگام؛ مهم‌ترین اقدام سرطان کودکان

از آنجا که سرطان کودکان به طور کلی قابل پیشگیری نیست، بهترین و موثرترین اقدام برای کاهش عوارض بیماری و دستیابی به نتایج مطلوب درمان به تشخیص سریع و صحیح و سپس شروع روند درمان در کوتاهترین زمان ممکن است. اگر سرطان زودتشخیص داده شود، معمولاً می‌توان به نتایج مطلوب امیدوار بود و احتمال بهبود وضعیت کودک همچنین استفاده از روش‌های کم‌هزینه‌تر و کم‌تهاجمی‌تر افزایش می‌یابد.

انتخاب روش صحیح درمان نیز کاملاً ضروری است زیرا امکان دارد هر نوع سرطان به اقدامات درمانی خاصی شامل جراحی، پرتودرمانی و شیمی‌درمانی نیاز داشته باشد. با توجه به اهمیت تشخیص زودهنگام بیماری، برنامه‌هایی از سوی سازمان بهداشت جهانی و دیگر نهادهای مسوول در این زمینه صورت گرفته و امروزه نسبت به چنین اقداماتی در کشورهای توسعه‌نیافته نیز صورت گرفته تا با ارائه آموزش‌هایی به خانواده و مراقبان بهداشت بتوان علائم بیماری را در کوتاهترین زمان ممکن تشخیص و بهترین اقدامات درمانی را در پیش گرفت.